**C166** – OND18

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

7 maart 2006

# HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het onderzoek naar storend gedrag in de klas 1

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verzoek van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) om reeds in de lagere school te starten met alcoholpreventie 3

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over problemen rond het afschaffen van afstudeerrichtingen in hogescholen 5

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het organiseren van kinderopvang door de gemeenschapsscholen 7

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de afschaffing van de opleiding tot gediplomeerde verpleegkundige 9

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het expertisecentrum ter ondersteuning van participatie op school 11

**Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck**

**Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het onderzoek naar storend gedrag in de klas**

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de titels in vele Vlaamse kranten van 8 februari waren bijzonder onrustwekkend: 'Eén leerling op vijf vindt pesten normaal', 'Pestgedrag laat te veel leerlingen onverschillig', 'Iemand uitlachen is heel gewoon!'. Deze titels waren het gevolg van de resultaten van een onderzoek, uitgevoerd door Caleidoscoop, het tijdschrift van de vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding, naar moeilijke klassen. Gemakkelijke klassen zijn klassen waar zowel leerlingen als leraren weinig bronnen van ergernis hebben. In moeilijke klassen stoort iedereen zich.

Het onderzoek werd gevoerd in dertig klassen van het 3e jaar secundair onderwijs, zowel in ASO, TSO als BSO. De onderzoekers peilden naar de achtergronden van storend gedrag. Tien van die dertig klassen worden zowel door de leerlingen zelf als door de leerkrachten bestempeld als moeilijk. Tien andere worden door beide partijen als gemakkelijk ervaren. Vijf klassen noemen zichzelf gemakkelijk maar krijgen van de leerkrachten het etiket moeilijk. In vijf andere klassen is het net andersom.

De bevraging van deze leerkrachten en leerlingen leidt tot verrassende vaststellingen. Hoe leerkrachten een klas bestempelen, is van doorslaggevend belang voor het welbevinden van de leerlingen. Als de leerkrachten menen dat een groep moeilijk is, voelen de leerlingen zich duidelijk minder goed ongeacht hun gevoel over die klas. De kijk van de leerkrachten op de klas is duidelijk van fundamenteel belang voor het welbevinden van de leerlingen. Blijkbaar stralen de leerkrachten hun visie op de klas onbewust uit naar de leerlingen.

Leerkrachten die een klasklimaat als verzuurd aanvoelen, zien bovendien vaak tekorten in het schoolsysteem. Ze voelen zich weinig gesteund door directie, zien nauwelijks of te traag vernieuwingen, vinden dat de informatiedoorstroming niet vlot verloopt enzovoort. Opvallend is ook dat het gedrag dat door alle leerkrachten onveranderd als negatief wordt beschouwd, dat voor leerlingen niet noodzakelijk zo is. Dit heeft hoofdzakelijk betrekking op het pesten. Het is heel verontrustend dat een vierde van de leerlingen in moeilijke klassen vindt dat er met pesten niets aan de hand is. Zelfs in de zogenaamd gemakkelijke klassen vindt 17 percent dat pesten er gewoon bij hoort. Ook tussenbeide komen wanneer iemand gepest of uitgelachen wordt, wordt als negatief ervaren. Iemand uitlachen of iemand iets tegen zijn zin laten doen, is blijkbaar voor vele leerlingen gaan horen bij het leven van alledag.

Volgens de onderzoekers, die zelf verrast waren door deze cijfers, bereik je met antipestacties op school dus één op vier leerlingen niet omdat die het niet vanzelfsprekend vinden dat er iets aan wordt gedaan. Ze stellen dat er blijkbaar een soort van pestmoeheid bij de leerlingen is opgetreden. Zowel in moeilijke als in gemakkelijke klassen wordt pestgedrag niet zomaar afgekeurd. Leerkrachten gaan er dus best niet van uit dat iedereen het eens is met de stelling dat pesten niet kan. Deze bevindingen zouden de scholen ook best meenemen in hun pestactieplannen.

Mijnheer de minister, wat is uw reactie op de resultaten van dit onderzoek? Komen er initiatieven van u aangaande het vastgestelde gedrag van de leerkrachten naar gelang zijn voorkeur of afkeer tegenover de klas? Het is toch wel verontrustend dat wanneer leerlingen zichzelf goed voelen in een bepaalde klas maar het gevoel hebben dat de leerkracht hen als moeilijk aanziet, de houding van de leerlingen over hun eigen klas aanzienlijk kan wijzigen. Gaat u aandacht besteden aan deze problematiek bij uw aangekondigde hervormingen van de lerarenopleiding?

De vaststellingen betreffende de houding van de leerlingen rond pesten zijn verontrustend. Ik heb zonet gehoord dat daaromtrent bepaalde initiatieven zullen worden genomen. Hebt u al initiatieven genomen om meer aandacht te besteden aan deze problematiek? Komt deze ook aan bod bij de aangekondigde hervorming van de opleidingen, zeker gezien de duidelijke waarschuwingen van de onderzoekers zoals ze die geformuleerd hebben in hun besluiten?

**De voorzitter**: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, het onderzoek waarvan sprake werd uitgevoerd door de onderzoeksgroep van Caleidoscoop, het tijdschrift van de vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding die ressorteren onder de Vrije-CLB-Koepel vzw. De onderzoeksgroep werkte hiervoor nauw samen met het VVKSO. Het is een onderzoek op eigen initiatief, en Caleidoscoop is daarmee niet aan zijn proefstuk toe: eerder publiceerde het al verschillende onderzoeksrapporten over welbevinden van leerlingen in het secundair onderwijs en de problematische overgang van secundair naar hoger onderwijs. Ik benadruk dat dit onderzoek niet gebeurde in mijn opdracht. Ik heb, net als u, voorlopig enkel weet van de resultaten van dit onderzoek door wat ik in de pers heb kunnen lezen. Ik voel mij niet geplaatst om nu al op deze resultaten te reageren, en zeker niet om het onderzoek te evalueren.

Naar ik begrijp, is het de bedoeling van de onderzoekers geweest om door dit onderzoek de eigen werking te verbeteren en tools te verzamelen waarmee school en CLB moeilijk gedrag in de klas effectief kunnen aanpakken. Ik voel mij dan ook niet geroepen om, zonder gedegen kennis van dit onderzoek, allerlei acties aan te kondigen. De opzet van het onderzoek bewijst mijns inziens trouwens de bereidheid van de sector om op dit vlak aan zelfevaluatie en bijsturing te doen. De VCLB toont hiermee aan haar opdracht om schoolondersteunend te werken, ernstig te nemen. Ook het VVKSO bewijst in deze samenwerking de scholen te willen ondersteunen in het effectief reageren op maatschappelijke ontwikkelingen. Het congres van 8 februari 2006, eveneens op eigen initiatief, zie ik daarbij als een vorm van valoriseren en sensibiliseren. De ruime aandacht in de pers, en nu ook van het parlement, bewijst dat in dit opzet is gelukt.

Wat de specifieke competenties van leerkrachten betreft, bereid ik momenteel een actualisering voor van de basiscompetenties. Daarin zal zeker aandacht gaan naar de vaardigheden die een leerkracht moet hebben om storend gedrag in de klas te voorkomen of aan te pakken. Bovendien sluit mijn recente initiatief om elke beginnende leerkracht aanvangsbegeleiding te bieden door een mentor, hierbij aan. De meer ervaren leerkracht kan de nieuwe leerkracht laten kennismaken met de cultuur van de school en fungeren als aanspreekpunt bij problemen.

Ik deel absoluut uw mening dat de problematiek van pesten onze aandacht verdient. Als minister van Onderwijs en Vorming wil ik vooral ondersteunend werken en met allerlei initiatieven de problematiek in de aandacht houden. Ik som er enkele op. De ontwikkelingsdoelen en de eindtermen voor sociale vaardigheden, gezondheidseducatie en opvoeden tot burgerzin zetten scholen aan om jongeren kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bij te brengen, die hen in staat moeten stellen om uit te groeien tot gezonde volwassenen die in staat zijn om op een efficiënte en constructieve manier in de maatschappij te participeren. Hoe en in welke mate scholen deze inhouden bij leerlingen aanbieden, is hun vrijheid en verantwoordelijkheid. Niettemin moeten ze aantoonbare inspanningen leveren. De onderwijsinspectie controleert dit.

In het verleden werd het Steunpunt Grensoverschrijdend Gedrag op School opgericht. Slachtoffers van pesten en mensen uit hun omgeving kunnen er terecht. Vaak worden ze doorverwezen naar een geschikte instantie of persoon, maar het steunpunt heeft ook de mogelijkheid om, indien dat door een partij gewenst is, informeel op het terrein te bemiddelen. Voorts organiseert het steunpunt vorming om de deskundigheid van directies, leerkrachten, vertrouwenspersonen en preventieadviseurs op scholen te verhogen.

Samen met het Steunpunt Grensoverschrijdend Gedrag, geleid door de vzw Limits, werd destijds het beleidsplan ter preventie en bestrijding van geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag op school ontwikkeld. De map werd gratis aan de scholen verspreid en is ook te downloaden via de website van Onderwijs. De map reikt een stappenplan aan voor verschillende probleemscenario's.

Momenteel werkt het steunpunt samen met andere organisaties binnen het Vlaams OverlegPlatform Pesten aan de organisatie van de antipestweek die enkele weken geleden, namelijk van 20 tot 24 februari, plaatsvond. Elk jaar opnieuw belonen we bij de uitreiking van de 'pesten-dat-kan-niet-prijs' een aantal scholen met hun aanpak. In vele scholen in Vlaanderen krijgen immers heel wat projecten gestalte die de aandacht voor de problematiek van antisociaal gedrag creatief levendig houden. Om pesten op scholen bespreekbaar te maken en/of te houden tussen jongeren onderling en tussen jongeren en hun leerkrachten, werd in het najaar 2004 aan de scholen een dvd met de kortfilm 'Jour de gloire' ter beschikking gesteld.

Ten slotte zullen we de goedepraktijkvoorbeelden bij ons en internationaal opsporen, inventariseren, dui-

delijk communiceren en promoten. Met die doelstelling werd de Vlaamse Gemeenschap alvast partner in het internationale OESO-project International Network on School Bullying and Violence. Dit netwerk wil initiatieven die pesten en geweld op school aanpakken, bekend maken en stimuleren. Het eerste resultaat van deze samenwerking is de website die dienst doet als platform waarop de participerende landen informatie over hun beleid, wetenschappelijk onderzoek en voorbeelden van good practice kunnen uitwisselen.

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik heb niet willen suggereren dat dat onderzoek in uw opdracht werd uitgevoerd. Ik weet op welke wijze het tot stand is gekomen. De resultaten van het onderzoek over de houding en uitstraling van leerkrachten zijn interessant voor de geplande hervorming van de lerarenopleiding. Het valt te betreuren dat de negatieve houding van leerkrachten gevolgen heeft voor de leerlingen, hun studiegedrag en hun gevoel van wel- of onbehagen. Dat moet absoluut worden vermeden.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verzoek van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) om reeds in de lagere school te starten met alcoholpreventie**

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, uit de jaarlijkse bevraging van leerlingen uit het secundair onderwijs is gebleken dat twee derde van de twaalfjarigen zegt ooit al alcohol te hebben gedronken. Ook de Rodinstichting kwam tot het besluit dat binnen de leeftijdscategorie van 11-12 jaar, een lagereschoolleeftijd, zeker 20 percent reeds alcohol drinkt.

Internationaal onderzoek toont aan dat wie jong begint op latere leeftijd meer risico loopt op een alcoholverslaving. Ik moet niemand overtuigen van de ernstige gezondheidsrisico's van alcoholgebruik, zeker bij jongeren. Bij 11- en 12-jarigen, en zelfs bij 14- en 15-jarigen, is het lichaam nog in volle groei. De lever is niet volgroeid. De hoeveelheid bloed bij tieners is veel kleiner dan bij volwassenen, wat gevolgen heeft voor de afbraak van alcohol. De wet heeft de consumptiegrens voor alcohol niet voor niets vastgelegd op 16 jaar.

Een bijkomend probleem is dat minderjarigen vandaag de dag overal alcohol kunnen kopen, wanneer en wat ze maar willen. Heel weinig winkeliers grijpen in en de controle bestaat amper. Dat is uiteraard niet uw bevoegdheid, dat is een federale materie.

Verschillende specialisten en professoren wijzen op de ernst van de zaak. Ik citeer professor Deboutte, hoofd van de kinder- en jeugdpsychiatrie van het UZA: 'Alcohol is voor niemand gezond, maar zeker niet voor kinderen en jonge tieners, wier hersenontwikkeling nog aan de gang is. Alcohol kan dit proces verstoren en bovendien ernstige gedragsstoornissen veroorzaken.'

Ik wens in de eerste plaats te wijzen op de onwaarschijnlijk grote verantwoordelijkheid van de ouders. Laat daarover geen misverstand bestaan. Helaas laten heel veel ouders vanaf die leeftijd hun kinderen al aan hun lot over, en velen beseffen helaas niet de ernstige gevaren en gezondheidsrisico's.

De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, via het convenant met uw collega van Welzijn gefinancierd door de Vlaamse overheid, wijst op de aanzienlijke verantwoordelijkheid van het onderwijs. De VAD dringt er dan ook op aan om reeds in het lager onderwijs te starten met alcoholpreventie.

U zult zeker kennis hebben van bovenvermelde gegevens. Welke initiatieven hebt u in het verleden genomen om zowel in het lager als in het secundair onderwijs de problematiek van alcoholverslaving bij jongeren onder de aandacht te brengen en bespreekbaar te maken? Welke initiatieven hebt u genomen om preventieve maatregelen uit te werken?

De VAD dringt erop aan reeds in het lager onderwijs te starten met alcoholpreventie. Ook al lijkt dit op het eerste gezicht vroeg en wens ik nogmaals de verantwoordelijkheid van de ouders te beklemtonen, de VAD is bijzonder deskundig terzake en baseert haar advies op haar onderzoek en bevindingen in praktijk. Wat is uw standpunt terzake? Bent u bereid initiatie-

ven te nemen om gevolg te geven aan de aanbevelingen van de VAD?

**De voorzitter**: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, ik heb voornamelijk via de pers vernomen wat er uit de onderzoeken waarvan melding wordt gemaakt, naar voren kwam. Wat me altijd weer verwondert, is dat het meest verontrustende in de schijnwerpers wordt gezet. De goede dingen, bijvoorbeeld dat het alcoholgebruik bij jongeren de afgelopen vijf jaar niet is gestegen, mogen hier ook vermeld worden.

In de conclusies van het onderzoek van de VAD wijst men erop dat vooral het uitstellen van het eerste gebruik en het aanmoedigen van niet-gebruik belangrijk zijn om problemen op latere leeftijd te voorkomen. Ongetwijfeld kan het onderwijs daar een bijdrage in leveren. De onderzoeken tonen echter ook aan dat er meer nodig is dan impulsen vanuit Onderwijs. Alcohol- en ander gebruik en misbruik stopt of begint niet aan de schoolpoort. Het maakt deel uit van de jongerencultuur die zich over heel hun tijdsbesteding uitstrekt: in de jeugdbeweging, op school, in het verenigingsleven, op café, thuis, alleen of met vrienden. De onderzoeken bevestigen tevens dat vooral ouders een belangrijke rol spelen. Ik ben uiteraard bereid om vanuit Onderwijs een bijdrage te leveren. Basisscholen kunnen aan preventie doen, voordat het experimenteergedrag bij jongeren begint.

De ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor sociale vaardigheden en gezondheidseducatie zijn de geschikte instrumenten om vanuit Onderwijs aan alcoholpreventie in scholen te werken. In de lagere school wordt onder meer gewerkt aan een positief zelfbeeld. Men leert aan de kinderen om hun eigen mogelijkheden en beperkingen te ontdekken, men leert hun zelfstandig beslissingen nemen, men leert hun 'neen' zeggen, men leert hun om zich te houden aan gemaakte afspraken enzovoort.

Men leert kinderen ook om verantwoord om te gaan met de genotsmiddelen uit hun leefwereld: snoep, frisdrankjes, videospelletjes, enzovoort. In het secundair onderwijs leert men onder meer de jongeren om eigen standpunten te formuleren tegenover onder meer alcoholgebruik, leert men dat gebruik en misbruik van genotsmiddelen gevolgen heeft voor de eigen gezondheid, de gezondheid van anderen, de sport- en leerprestaties en de sociale relaties.

Scholen moeten kinderen dus kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bijbrengen betreffende gezondheidsthema's. Hoe en in welke mate scholen deze zaken aanbieden is hun verantwoordelijkheid. De inspectie controleert wel of er op dit vlak aantoonbare inspanningen worden geleverd.

Gedurende dit schooljaar brengen zowel de inspecteurs van het basisonderwijs als die van het secundair onderwijs in kaart wat scholen doen rond de verschillende aspecten die verbonden zijn aan gezondheid: hygiëne, genotsmiddelen, stressreductie, lichaamsbeweging, lichaamshouding, voeding, rookbeleid enzovoort. De inspecteurs gaan vooral na of er een 'beleid in de scholen' wordt gevoerd. Ze gaan daarvoor na of er een visie is op verschillende aspecten verbonden aan het thema gezondheid, of er daarover iets in de schoolreglementenring is afgesproken, of er acties ondernomen worden, of er participatie is van leerlingen en ouders, of er gewerkt wordt in een netwerk enzovoort.

Ik wacht op de resultaten van de doorlichting van de inspectie om uitspraken te kunnen doen over mogelijk bijkomende initiatieven die ik kan nemen. De resultaten zullen worden opgenomen in de Onderwijsspiegel van het schooljaar 2006-2007.

Samen met de VAD nam ik al initiatieven in het basisonderwijs. Uit internationaal onderzoek blijkt namelijk dat wanneer schoolprogramma's gecombineerd worden met initiatieven naar de ouders, er meer effect wordt gemeten. Met andere woorden: jongeren gebruiken minder tabak, alcohol of andere drugs dan bij geïsoleerde schoolprogramma's. De VAD ontwierp de informatiebrochure 'Tieners, alcohol en drugs' bestemd voor ouders van kinderen in het 5e en 6e leerjaar. Ze biedt antwoord op een aantal vragen waarmee ouders met opgroeiende kinderen worstelen. Ze laat de ouders zien hoe ze hun kind weerbaar kunnen maken en hoe ze met hun kinderen kunnen praten over tabak, alcohol en drugs. Ze geeft ook productinformatie. Verder gaat de brochure in op de vraag hoe men kan zien dat een kind experimenteert, om te eindigen met heel wat waardevolle tips en praktische informatie. De brochure is in het najaar 2005 via het departement Onderwijs onder de Vlaamse basisscholen verspreid. Samen met de informatiebrochure aan de ouders, heb ik in een begeleid schrijven aan de basisscholen gewezen op het belang van preventie en hen geïnformeerd over de verschillende partners waarop ze een beroep kunnen doen. De VAD is één van die partners. Ze stellen aan de scholen heel wat materiaal ter beschikking en geven

ook vorming en training aan leerkrachten en directies.

Scholen worden ook nog via andere kanalen geïnformeerd en gesensibiliseerd. Zo ondersteunt de Cultuurcel van het departement Onderwijs, CANON, via DynaMo2 de scholen om projecten rond gezondheid, veiligheid en sportiviteit uit te bouwen. De bedoeling van de projecten is de leerlingen te laten ervaren dat een fitte, veilige en gezonde leefstijl de kwaliteit van hun leven verhoogt. Genotsmiddelen zijn een van de onderwerpen die aan bod kunnen komen. Ook Klasse levert inspanningen door via de eerstelijnsdossiers de scholen tips te geven voor preventie en aanpak van verschillende thema's die met gezondheidsbevordering te maken hebben. Klasse informeert en sensibiliseert tevens de ouders en jongeren via de website en via de tijdschriften Klasse voor Ouders en Maks!

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik ben blij dat er toch een en ander gebeurt in het onderwijs. Ik ben het volledig met u eens dat ook andere domeinen impulsen moeten geven, maar ik zit hier in de commissie voor Onderwijs en ik stel mijn vraag aan de minister van Onderwijs. Ik kan u niet over andere bevoegdheden ondervragen. De aanbevelingen van de VAD moeten nauwlettend worden opgevolgd en onder de aandacht worden gebracht van de scholen. De ernst van de problemen is immers groter dan tot nu toe werd gedacht.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over problemen rond het afschaffen van afstudeerrichtingen in hogescholen**

**De voorzitter**: De heer Decaluwe heeft het woord.

**De heer Carl Decaluwe**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, tijdens de behandeling van het ontwerp van programmadecreet eind 2005 in de commissie Onderwijs werden, via een amendement van de meerderheidsfracties, de oorspronkelijke voorwaarden geschrapt die golden voor de toekenning van de eenmalige financiële injectie aan de hogescholen. Die voorwaarden hadden precies betrekking op een afsprakenkader in verband met het verminderen van het aantal afstudeerrichtingen. Op 17 november 2005 had de algemene vergadering van de Vlaamse Hogescholenraad zo'n afsprakenkader aangenomen en op basis daarvan gingen de instellingen aan de slag om hun afstudeerrichtingen te organiseren. Dit heeft er intussen toe geleid dat bepaalde afstudeerrichtingen daadwerkelijk werden afgeschaft.

Ik stel deze vraag vanuit het standpunt van de studenten en hun ouders. Ik werd daartoe aangesproken door ouders van bezorgde studenten. Ze maakten zich zorgen naar aanleiding van enkele informatievergaderingen in de betrokken departementen. In september 2005 kregen de scholen de toestemming om bepaalde studierichtingen in te richten. Een voorbeeld is de embedded system design in Kortrijk. De studenten krijgen nu het deksel op de neus. Hun motivatie daalt omdat ze geen toekomstperspectief meer hebben.

Ik heb ook de informatievergaderingen bijgewoond. De bewuste instelling beweerde dat dit geen verloren jaar zou zijn voor de studenten. De voorgestelde oplossingen zijn echter voor die studenten niet toepasselijk. Zij kozen voor een specifieke richting met specifieke vakken. Als ze moeten veranderen van richting zal die specificiteit tot problemen leiden. Ze zullen te weinig knowhow bezitten. De school beweert van niet. De studenten krijgen niet zomaar alle extra vakken onder de knie in dat eerste jaar en hebben niet de mogelijkheid om zich bij te scholen. Er is weinig gezegd over extra begeleiding. Wel werd gesuggereerd dat dit langs politieke weg moet worden opgelost. We moeten uiteraard rekening houden met het programmadecreet van eind 2005. Ik begrijp die ouders en studenten.

Valt de instellingen die met dit probleem te maken krijgen, en met name wat hun communicatie naar hun studenten betreft, iets te verwijten? Hadden zij kunnen vermoeden dat er aan de oprichting van zo'n – intussen afgeschafte – afstudeerrichting echt wel risico's verbonden waren? Moesten zij de ouders en studenten niet waarschuwen? Of konden zij dat toen niet weten en is er nu gewoon een nieuwe beslissing van de Vlaamse Regering tegen de achtergrond

van het door het Vlaams Parlement goedgekeurde programmadecreet met de afschaffing van bepaalde afstudeerrichtingen als gevolg?

Welke mogelijkheden bestaan er nu voor de betrokken studenten en hun ouders om hun probleem op te lossen? Kan er in een soort begeleiding worden voorzien?

**De voorzitter**: De heer Sannen heeft het woord.

**De heer Ludo Sannen**: Ik wil graag verduidelijking van het probleem. Als ik het goed begrijp, gaat het over studenten die dit academiejaar gestart zijn. In het eerste jaar krijgen zij toch geen enkel vak dat specifiek verbonden is aan hun afstudeerrichting? De afstudeerrichtingen worden pas ingevuld vanaf het tweede en derde jaar. Ik zie niet onmiddellijk een groot probleem.

Wellicht heeft de communicatie de problemen en onzekerheid gecreëerd. Wellicht werd de indruk gewekt dat de studenten in een totaal andere richting zouden terechtkomen. Behalve de naamgeving en de mogelijke perspectieven die hun door de hogeschool werden voorgesteld, zie ik geen probleem.

**De voorzitter**: De heer Van Baelen heeft het woord.

**De heer Gilbert Van Baelen**: Ik sluit me aan bij de heer Sannen. De afstudeerrichting situeert zich voornamelijk in het derde jaar. Ik heb altijd begrepen dat het de VLHORA is, en niet de minister, laat staan het parlement, die de richting bepaalt. Er is alleen een oproep geweest naar de hogescholen om de wildgroei aan opleidingen zelf in te perken. De minister heeft daartoe een bedrag van 12,5 miljoen euro dat vrij zou komen voor de hogescholen, gekoppeld aan een strategisch structuurplan. De minister vroeg om de meer dan vierhonderd richtingen te reduceren. Dat is het enige. Dat is ook gebeurd, in onderling overleg.

Uw aanvullende vraag, mijnheer Decaluwe, gaat over een mogelijke interventie van de minister.

**De heer Carl Decaluwe**: Daar gaat mijn vraag niet over. De minister heeft niet geïntervenieerd, verre van. Ik wil geen politiek spelletje spelen. De vraag komt van de ouders en de studenten. Die mensen vragen mij gewoon of de overheid hen kan helpen. *( Opmerkingen van de heer Gilbert Van Baelen )*

Tot dat niveau van politiek voeren wil ik me niet verlagen, mijnheer Van Baelen. *( Opmerkingen )*

**De voorzitter**: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, er is geen reden tot opwinding. Door uw woordkeuze, mijnheer Decaluwe, hebt u al aangegeven waar het probleem ligt. Ja, er worden afstudeerrichtingen afgeschaft, maar nee, er zijn geen opleidingen gesneuveld. Dat verschil is essentieel. Opleiding en afstudeerrichting worden in deze context makkelijk omgewisseld. Vooral dat is het probleem, en sommige hogescholen hebben op dat vlak inderdaad boter op het hoofd.

Ik verklaar mij nader. Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen laat toe dat de instellingen binnen hun opleidingen vrij afstudeerrichtingen organiseren die een differentiatie in een opleidingsprogramma met een studieomvang van ten minste dertig studiepunten omvatten. Afstudeerrichtingen kunnen dan ook niet meer zijn dan deze differentiatie binnen een opleiding. De studenten sluiten nog steeds een diplomacontract af met de bedoeling een graad in een bepaalde opleiding te behalen. Op hun diploma komt met andere woorden in de eerste plaats de naam van de opleiding te staan. De afstudeerrichting komt pas op de tweede plaats, als differentiatie of specialisatie.

Vorig jaar werd duidelijk dat het aanbod aan afstudeerrichtingen in de hogescholen niet altijd veel samenhang vertoonde, met tal van variaties aan benamingen voor zeer gelijkaardige differentiaties. De transparantie in het aanbod raakte daardoor behoorlijk zoek. Aankomende studenten werden gedwongen keuzes te maken die er eigenlijk geen waren.

Erger was dat enkele instellingen afstudeerrichtingen gingen voorstellen – zeg maar: verkopen – als volwaardige opleidingen, omdat de zelf gekozen naam van de afstudeerrichting nu eenmaal aantrekkelijker of unieker klonk dan de naam van de opleiding. Helemaal onaanvaardbaar waren de gevallen waarbij instellingen afstudeerrichtingen inrichtten die ze als opleidingen verkochten, terwijl ze voor die opleidingen eigenlijk geen onderwijsbevoegdheid hadden. Daarmee omzeilden ze de strikte voorwaarden voor de programmatie van nieuwe opleidingen en vervalsten ze dus de onderlinge concurrentie. Dat betekende ook dat zij studenten een graad voorspiegelden die zij nooit zouden behalen. Wat dat betekend zou hebben bij de intrede van die studenten op de arbeidsmarkt, is nog maar de vraag.

Eind 2005 is de sector uiteindelijk toch tot een onderling akkoord gekomen om deze uitwassen een halt toe te roepen en het aanbod aan afstudeerrichtingen te stroomlijnen. Ik ben daar bij de bespreking van het programmadecreet uitvoerig op ingegaan. U hebt verwezen naar de betrokken artikels.

Het akkoord van de VLHORA heeft er inderdaad toe geleid dat sommige namen van afstudeerrichtingen verdwenen of gewijzigd zijn. Ik beklemtoon dat zij dat in onderling akkoord hebben gedaan. Elke hogeschool heeft dus bewust ingestemd met de aanpassingen. Ik beweer niet dat ze dat allemaal van harte hebben gedaan, maar uiteindelijk zagen zij wel de noodzaak van de aanpassingen in. Ik verheel ook niet dat ik desnoods wel zelf ging schrappen in het aanbod. Ik vermoed dat de hogescholen dat risico niet hebben willen lopen. Ik geef hen geen ongelijk.

Uit wat ik net gezegd heb, mag duidelijk blijken dat er géén opleidingen geschrapt zijn. Een aantal afstudeerrichtingen verandert van naam of verdwijnt gewoon, maar aan de inhoud van de opleiding hoeft dit in de grond niets af te doen. Het wordt er met andere woorden alleen maar transparanter en eerlijker op.

Voor de studenten is er dus eigenlijk geen probleem: de opleiding die zij gekozen hebben, kunnen ze wel degelijk afwerken. Dat er daarover misverstanden bestaan, is een spijtig bewijs van het feit dat sommige instellingen veel te ver zijn gegaan in hun communicatie en promotie, door de indruk te wekken dat afstudeerrichtingen volwaardige opleidingen zouden zijn. Ze hebben daar nu ook duidelijke afspraken over gemaakt. Ik vraag me overigens wel af hoe ze een en ander aan hun studenten uitgelegd zouden hebben op het ogenblik dat de diploma's, met in vetjes de naam van de opleiding, worden uitgereikt.

**De voorzitter**: De heer Decaluwe heeft het woord.

**De heer Carl Decaluwe**: Ik dank u uitdrukkelijk voor uw helder antwoord, mijnheer de minister. Ik had ook al het gevoel dat er een communicatieprobleem was, maar ik ben geen onderwijsspecialist. Ik zal uw antwoord overmaken aan de betrokkenen.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het organiseren van kinderopvang door de gemeenschapsscholen**

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Mijnheer de minister, enkele weken geleden heeft het gemeenschapsonderwijs opnieuw een oproep gelanceerd om meer kinderopvang te organiseren bij of in de directe omgeving van de gemeenschapsscholen. Het gemeenschapsonderwijs wil minicrèches of zo mogelijk zelfs echte crèches uitbouwen in de omgeving van de scholen. Dat is geen nieuw idee. In de afgelopen decennia heeft de leiding van het gemeenschapsonderwijs al verschillende keren dergelijke plannen gelanceerd. Tot nu toe gebeurde dat zonder veel succes want weinig scholen gingen daarop in.

Bij de nieuwe oproep stelt het GO dat deze kinderopvang het pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs zal volgen. Het zal qua normen en waarden aansluiten bij de school, aldus de initiatiefnemers. Zij hebben sociale en pedagogische argumenten om die oproep te lanceren. Zo zou het een dienstverlening zijn naar de ouders om het hen gemakkelijker te maken.

Ouders met meer dan één kind, waar er sommige al op school zitten en andere nog naar de kribbe gaan, zijn het beu om steeds de kinderen naar verschillende adressen te brengen. Ik kan me ook voorstellen dat leerkrachten vaak vragende partij zijn voor kinderopvang. Nog een argument is dat het gemeenschapsonderwijs denkt aan de concurrentiepositie. Het is een troef om een aantal extra leerlingen binnen te halen.

Minister Vervotte is bevoegd voor het organiseren en financieren van kinderopvang. Er is een reeks initiatieven genomen door de minister, maar de oproep tot het organiseren van dergelijke initiatieven in het gemeenschapsonderwijs komt niet voor op de lijst van de aangekondigde initiatieven vanuit het departement Welzijn.

Mijnheer de minister, hebt u uw goedkeuring daaraan gegeven? Welke doelgroepen worden beoogd? Vanaf welke leeftijd zullen kinderen daar terechtkunnen?

Heel bijzonder zijn de kwaliteits- en andere eisen die worden gesteld aan de traditionele kinderopvang. Zullen die ook gelden voor initiatieven binnen het gemeenschapsonderwijs? Zal er ook controle gebeuren? Heeft er overleg plaatsgehad met minister Vervotte? Op welke wijze zullen deze initiatieven worden gefinancierd? Op de lijst van de begroting van minister Vervotte komen ze niet voor. Zijn er geen middelen voorzien om deze vorm van kinderopvang te financieren? Zal dat gebeuren uit de begroting van Onderwijs of hebben de gemeenschapsscholen die deze vorm van kinderopvang willen organiseren, de toelating om dit te financieren met middelen die ze uit uw begroting ontvangen? Zo neen, op welke manier zullen deze initiatieven mee worden betaald?

**Mevrouw Monica Van Kerrebroeck**: Mijnheer de minister, wie is in dergelijk geval de echte organiserende instantie? Is dit een afzonderlijke vzw of een organisatie binnen het gemeenschapsonderwijs? Wat is de relatie met het departement Onderwijs wat betreft inspectie en personeelsstatuten?

**De voorzitter:** Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, het antwoord op uw vragen is impliciet vervat in het antwoord op de vragen van mevrouw Dillen.

Ik heb het initiatief van het gemeenschapsonderwijs net zoals u via de media vernomen. Het staat het gemeenschapsonderwijs vrij dergelijke initiatieven te nemen. Als minister van Onderwijs ben ik niet bevoegd om hier al dan niet goedkeuring aan te geven. De inrichtende machten van het gemeenschapsonderwijs bezitten alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van hun opdracht. Wel is het zo dat het gemeenschapsonderwijs voor deze initiatieven geen werkingsmiddelen bestemd voor onderwijs kan gebruiken. Uit het contact dat het departement Onderwijs heeft opgenomen met het gemeenschapsonderwijs blijkt dat dit evenwel zeker niet de bedoeling is.

Eveneens via de media heb ik vernomen dat het gemeenschapsonderwijs het initiatief vooral neemt met het oog op het vergemakkelijken van het leven van de ouders, die dan hun kinderen in opvang en school op hetzelfde adres kunnen afzetten, met het oog op het verhogen van de kansen van kansarme kinderen en met het oog op het verbeteren van de overgang van opvang naar onderwijs. Kinderen zouden er vanaf de leeftijd van 3 maanden terechtkunnen.

Toezicht op kwaliteits- en andere eisen zal moeten verlopen zoals bij alle andere vormen van kinderopvang. Dat toezicht valt niet onder mijn bevoegdheid maar onder de bevoegdheid van de minister van Welzijn, via Kind en Gezin.

Ik heb geen zicht op eventueel overleg tussen het gemeenschapsonderwijs en de minister van Welzijn omtrent deze materie. Tussen de diensten van de minister van Welzijn en van mezelf zijn er wel contacten inzake de naadloze overgang tussen opvang en onderwijs.

Zoals reeds gezegd kunnen voor dit initiatief geen onderwijsmiddelen gebruikt worden. Het gemeenschapsonderwijs is dat ook niet van plan. Op dit ogenblik beschikt het gemeenschapsonderwijs reeds over crèches. Deze worden betaald met andere middelen dan onderwijsmiddelen, bijvoorbeeld via de bijdrage van de ouders. Omwille van historische redenen en met het oog op het versterken van het Vlaams onderwijs in Brussel, na de invoering van de 'liberté du père de famille' in 1971, betaalt het departement Onderwijs wel de lonen van het personeel in de kinderopvangcentra in Brussel.

**De voorzitter**: Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen**: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik kan wel begrip opbrengen voor een aantal motieven die het gemeenschapsonderwijs geeft om nu opnieuw die oproep te lanceren. Ik blijf echter met veel vragen zitten. U zegt dat er geen onderwijsmiddelen voor kunnen worden gebruikt, en terecht. De bijdrage van de ouders is onvoldoende om dit te financieren. Men zal een aanvaardbare financiële bijdrage van de ouders vragen, rekening houdende met het inkomen en dergelijke, zoals gebeurt in de andere vormen van kinderopvang. We weten dat er een zware subsidiëring komt vanuit het departement Welzijn. Zelfs indien er personeel ter beschikking wordt gesteld, stel ik me toch vragen hoe dat op een behoorlijke manier kan worden gefinancierd, ermee rekening houdende dat bij de vaststelling van de ouderbijdrage rekening wordt gehouden met de financiële draagkracht van de ouders.

Ik stel me ook de vraag hoe de controle en het toezicht van de kwaliteits- en andere vereisten die in de traditionele vormen van kinderopvang gelden, zal

gebeuren. Zal Kind en Gezin daar bevoegd voor worden? Er blijven nog heel veel vraagtekens over. Ik zal de vraag, zeer specifiek wat betreft controle en toezicht en het financiële aspect, aan de minister van Welzijn voorleggen.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

---

**Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de afschaffing van de opleiding tot gediplomeerde verpleegkundige**

**De voorzitter**: De heer Verstreken heeft het woord.

**De heer Johan Verstreken**: Mevrouw de voorzitter, in België bestaan momenteel twee opleidingen verpleegkunde: gegradueerde verpleegkundige en de vierde graad van het aanvullend secundair beroepsonderwijs die de gediplomeerde verpleegkundige wordt genoemd. Deze twee opleidingen werden opgenomen binnen het sociaal akkoord van 2000 tot groot ongenoegen van de beroepsorganisaties.

Momenteel zijn er echter binnen de Nationale Raad voor Verpleegkunde plannen om de opleiding gediplomeerde verpleegkundige te schrappen. De beroepsorganisaties hebben in een gemeenschappelijke brief aan federaal minister Demotte gevraagd om de opleiding gediplomeerde verpleegkundige stop te zetten. Deze brief is reeds op het kabinet van minister Demotte besproken en het kabinet is reeds op de piste gestapt om een einde te maken aan de vierdegraadsopleiding verpleegkundige.

Het behoud van deze twee opleidingen is echter van groot belang omwille van een aantal redenen. Er zijn immense problemen om verpleegkundigen te vinden op de arbeidsmarkt. Via de vierde graad van het aanvullend secundair beroepsonderwijs krijgen laaggeschoolde jongeren, die het al wat moeilijker hebben op de arbeidsmarkt, toch de kans om voor het beroep van verpleegkundige te studeren. Het afschaffen van de vierdegraadsopleiding zou ook budgettaire gevolgen kunnen hebben binnen de gezondheidszorg. Gegradueerde verpleegkundigen zijn heel wat duurder dan de gediplomeerde verpleegkundigen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de federale plannen om de vierdegraadsopleiding verpleegkundige af te schaffen? Hebt u hierover reeds overlegd met uw federale collega Demotte? Indien ja, wat zijn de resultaten van dat gesprek? Wat vindt u van de mening van de beroepsorganisaties om de opleiding tot gediplomeerd verpleegkundige te schrappen?

In mijn schriftelijke vraag van 23 december 2004 omtrent de opleiding verpleegkunde in de bamastructuur heb ik reeds gepleit voor het behoud van de twee opleidingen. De minister antwoordde toen dat hij de zinvolheid en opportuniteit van een verpleegopleiding buiten het hoger onderwijs niet in twijfel trekt, maar dat de vierde graad secundair onderwijs op tal van vlakken niet meer als leerplichtonderwijs in de bredere betekenis van deze term kan worden opgevat. Sommige andere opleidingen horen evenmin thuis op het onderwijsniveau waarop ze thans zijn gerangschikt. In uw beleidsnota wordt daarom een groepering van deze opleidingen onder de noemer ‘tertiair onderwijs’ in het vooruitzicht gesteld. Wat is de stand van zaken omtrent dit tertiair onderwijs, specifiek voor de verpleegkundigen?

**De voorzitter**: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, wilt u me verontschuldigen dat ik een kleine tekst in het Frans zal voorlezen. In een werkdocument betreffende bijzondere beroepstitels en bijzondere beroepskwalificaties dat werd besproken op 6 maart 2006 in een interkabinettenwerkgroep, staat het volgende onder het kopje ‘Principes’: ‘Maintenir les deux filières de formation de praticiens de l’art infirmier jusqu’en 2010: la formation de bachelier en soins infirmiers organisée dans le cadre de l’Enseignement de supérieur de type court; la formation d’infirmier breveté/diplômé dans le cadre de l’Enseignement professionnel du 4ème niveau. La suppression de la formation d’infirmier breveté/diplômé est conditionnée à une proposition de la Commission de planification “offre médicale” sur la base d’une évaluation de l’offre et de la demande en praticiens de l’art infirmier. Pour ce faire, un cadastre des praticiens de l’art infirmier doit être établi dans les meilleurs délais.’

Ik ga ervan uit dat uw informatie onder meer op deze nota betrekking heeft. Ik zal alles op alles zetten om in dat dossier een actieve rol te spelen. Het is merkwaardig dat een scenario van 10 jaar geleden zich lijkt te herhalen, tenminste als we deze nota als uitgangspunt nemen. Ook toen werd overwogen de opleiding tot de toenmalige gebrevetteerde verpleeg-

kundige te schrappen, nadat men ze had losgekoppeld van het hoger onderwijs. Onder meer door het acute tekort aan verpleegkundigen ging dat niet door. Het komt me voor dat heel velen het behoud erg positief inschatten. Het gaat immers om een uitstekend voorbeeld van maatschappelijke promotie in de letterlijke zin van het woord. Aan studenten, die voor een belangrijk deel instromen vanuit het technisch en het beroepssecundair onderwijs, wordt via een unieke opleiding – waarbij voor een belangrijk deel vanuit praktijkgericht handelen theoretische inzichten worden bijgebracht – de kans geboden op een kwalificatie die uitzicht biedt op een aantrekkelijk en boeiend beroep en quasi werkzekerheid.

De arbeidsmarkt voor verpleegkundigen lijkt niet meer zo acuut als vóór enige jaren maar het beroep blijft vooralsnog een knelpuntenberoep. Het feit dat de sectorfondsen nog steeds het zogenaamde 600-project in stand houden, waarbij verzorgenden in een bijzonder regime op drie jaar kunnen 'opstromen' naar verpleegkundige, bewijst dat. Mij lijkt het hoogst verrassend en voorbarig dat bij de eerste forse stijging van studentenaantallen meteen het eenfiliè-rescenario weer de kop opsteekt. Dat de Nationale Raad voor Verpleegkunde er zelf mee komt, is eveneens merkwaardig.

In het verleden werd de zinvolheid van de vierdegraadsopleiding verpleegkunde, voorheen het aanvullend secundair beroepsonderwijs, dus ook al in twijfel getrokken. Mijn voorgangers hebben met succes steeds afdoende argumenten kunnen aanreiken om het dubbele leertraject, namelijk secundair en hoger onderwijs, dat leidt tot gekwalificeerd verpleegkundige, te handhaven.

Anderzijds betekent een en ander niet dat ten aanzien van opleidingen een absolute status-quo moet worden bewaard. Maar precies rond de verpleegkunde in de vierde graad werden de voorbije jaren heel wat bijsturingen en actualiseringen doorgevoerd, zoals de samenvoeging van de afzonderlijke opleidingen psychiatrische verpleegkunde en ziekenhuisverpleegkunde tot verpleegkunde, gelet op de Europese richtlijnen terzake, de bijna volledige omschakeling naar het modulair onderwijssysteem, de specifieke instroommogelijkheden enzovoort.

Het profiel van de student, dat zich onder meer vertaalt naar andere toelatingsmogelijkheden, de optimale tewerkstellingsperspectieven, mede gelet op demografische ontwikkelingen, de invulling van verschillende zorgsettings naargelang van het doorlopen onderwijsniveau enzovoort, blijven gegronde redenen om de studierichting verpleegkunde ook buiten het hoger onderwijs te behouden. Vanuit mijn gecombineerde bevoegdheden voor Onderwijs en Werk zal ik dit standpunt onverkort blijven verdedigen.

De arbeidsmarkt is wat deze sector betreft grondig anders in de beide gemeenschappen van dit land. In ieder geval is het aanbod van verpleegkundigen in de Franstalige Gemeenschap groter. Ik zal met de Vlaamse minister voor Welzijn overleggen en pogen tot een gezamenlijk Vlaams standpunt te komen. Ik zal mijn medewerkers vragen daar meteen werk van te maken. Wat mij betreft, betekent dat het behoud van de genoemde opleiding.

U hebt een aantal specifieke vragen gesteld over de organisatie van het tertiair onderwijs. Een andere geplande structurele wijziging is inderdaad de omvorming naar een tertiair onderwijsniveau, of met een betere term: een niveau van hoger beroepsonderwijs. We gaan ervan uit dat de vierdegraadsopleidingen bezwaarlijk als leerplichtonderwijs kunnen blijven fungeren. De integratie in het mogelijk te creëren hoger beroepsonderwijs impliceert echter niet dat het intrinsieke van de opleiding verdwijnt, integendeel. Mijn administratie heeft intussen de concrete voorbereiding van het hogerberoepsonderwijsconcept aangevat.

**De voorzitter**: De heer Verstreken heeft het woord.

**De heer Johan Verstreken**: Ik dank de minister voor het zeer duidelijke antwoord. Dit scenario is inderdaad tien jaar geleden al eens opgedoken. Het lijkt misschien niet meer zo acuut maar het blijft wel een knelpuntenberoep. Ik deel uw vaststelling van een aantal eigenaardigheden in dit dossier. Bedankt dat u de opleiding ook buiten het hoger onderwijs wilt behouden, er meteen werk van wilt maken en overleg zult hebben met minister Vervotte.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

**Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het expertisecentrum ter ondersteuning van participatie op school**

**De voorzitter**: De heer Van Baelen heeft het woord.

**De heer Gilbert Van Baelen**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister collega's, de vraag naar het expertisecentrum is niet zo nieuw. We hebben daarover de voorbije maanden meermaals met elkaar gesproken, bijvoorbeeld naar aanleiding van het programmadecreet en de begroting 2006. Het blijft een belangrijk aspect van participatie op scholen. Het decreet van april 2004 had precies de bedoeling om te proberen zo democratisch mogelijk samengestelde schoolraden te hebben. Ook toen was duidelijk dat formele verplichtingen opleggen aan de scholen alleen niet zaligmakend is. Als vroegere medewerker van De Wakkere Burger mag ik wel zeggen dat een dergelijke schoolraad de mogelijkheid creëert om op een andere wijze met elkaar samen te werken en informeel participatieoverleg mogelijk maakt. Het draagt bovendien bij tot een mentaliteitswijziging.

Het spanningsveld omwille van de formeel verplichte participatieorganen bestaat nog steeds. In dat kader werd voorzien in de oprichting van het expertisecentrum om een werking te ontplooien ten aanzien van alle betrokkenen in het onderwijsveld. Ondertussen is het expertisecentrum nog niet opgestart. De minister heeft gezegd dat hij dit ten vroegste in 2006 wil waarmaken. Op het terrein zelf maakt de self-fulfilling prophecy opgang dat er geen ondersteuning is en er dus op lokaal vlak geen echte stappen kunnen worden gezet.

Recent heeft het Kinderrechtencommissariaat in zijn jaarverslag nogmaals benadrukt hoe belangrijk dat kan zijn. In het programmadecreet is afgesproken dat een door de regering nader te bepalen datum niet veel verder kan liggen dan 2006.

Mijnheer de minister, ik heb u op 28 april 2005 ook een vraag over dit dossier gesteld omwille van het feit dat u het steunpunt op dat ogenblik niet meer betoelaagde en het expertisecentrum minstens een jaar zou worden uitgesteld. Toen was er sprake van dat er 150.000 euro zou overblijven voor participatie. Het expertisecentrum is ooit begroot op 1 miljoen euro. U hebt me destijds geantwoord dat er 100.000 euro ter beschikking was voor VSK. Ondertussen hebt u ook een participatiebarometer aangekondigd. Ik vind dat heel leuk, maar ondertussen gebeurt er heel weinig met betrekking tot begeleiding inzake participatie.

Mijnheer de minister, waarin bestaat de ondersteunings- en begeleidingsfunctie die VSK met de bijkomende middelen overnam van het opgedoekte steunpunt Leerlingenparticipatie, in afwachting van de oprichting van het expertisecentrum? In hoeverre richten de initiatieven van VSK zich, naast de leerlingen, ook op andere betrokkenen vernoemd in het decreet? Ik denk dan aan directeurs, personeel, ouders en leden van de lokale gemeenschap. Wanneer wordt het expertisecentrum opgestart?

**De voorzitter**: De heer Tavernier heeft het woord.

**De heer Jef Tavernier**: Mevrouw de voorzitter, ik wil de vraag van de heer Van Baelen versterken. Mijnheer de minister, het is belangrijk om te weten wat u nu eigenlijk wilt. Volgens mij willen de meeste leden van de meerderheid dat datgene wat is goedgekeurd, voldoende werkingsmiddelen krijgt en kan worden opgestart. U hebt ooit een datum genoemd, maar u hebt zich nooit geëngageerd. Ik heb de indruk dat de heer Van Baelen een beetje te goedgelovig is geweest. Het is zijn goed recht om alle vertrouwen te hebben in uw woorden, maar ik ben iets kritischer. Mijnheer de minister, wat is uw echt engagement en kunt u daar een datum op kleven? Los daarvan zullen we tijdens de begrotingswijziging de meerderheid de gelegenheid geven om in voldoende kredieten te voorzien.

**De voorzitter**: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

**Minister Frank Vandenbroucke**: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de Vlaamse Scholierenkoepel heeft ondertussen haar ondersteunings- en begeleidingsfunctie van het steunpunt Leerlingenparticipatie in een aangepast jaarplan geconcretiseerd en geoperationaliseerd. Midden augustus namen ze 1,5 voltijdse eenheid extra contractueel personeel in dienst en sloten ze met twee freelancers van het voormalige steunpunt Leerlingenparticipatie een contract af. Deze extra personeelsleden nemen taken op zich vanuit de volgende doelstellingen: het stimuleren van netwerking en informatie-uitwisseling tussen leerlingenraden, het begeleiden, ondersteunen en vormen van leerlingen om hun inspraak te verhogen én samenwerking met andere organisaties met het oog op het afstemmen van diverse ondersteuningsactiviteiten.

Zo werden reeds twee actiedagen georganiseerd met 25 scholen waarbij telkens een vijftal leerlingen en hun begeleider workshops kunnen volgen over onder andere communicatie op school, de leerlingen en hun betrokkenheid bij de werking van de schoolraden,

betrokkenheid en welbevinden op school en ook over vergadertechnieken. Aangezien er nog vijftig scholen kandidaat zijn om deel te nemen, worden er volgend schooljaar drie tot vier bijkomende actiedagen georganiseerd.

Over dezelfde thema's lopen er tevens 25 themagerichte vormingssessies op school. De freelancers staan ook in voor meerdaagse trajectbegeleidingen van leerlingenraden van telkens zes halve dagen. Deze begeleidingen zijn in negentien scholen opgestart. Verder werd de VSK ook aangezocht door POV om voor het provinciaal onderwijs een workshop te verzorgen in het kader van hun platform Leerlingenparticipatie, en verleende ze reeds hun medewerking aan het participatieplatform van het gemeenschapsonderwijs.

U vraagt mij of de initiatieven van de VSK zich ook op directeurs, personeel, ouders en leden van de lokale gemeenschap richten. Uit de omschrijving van de activiteiten blijkt dat de VSK zich richt op leerlingen uit het secundair onderwijs en op leerkrachten die de leerlingenparticipatie in het algemeen en leerlingenraden in het bijzonder begeleiden. Vanuit hun opdracht als belangenbehartigingsorganisatie voor leerlingen is het evident dat ze deze bijkomende ondersteunings- en begeleidingsopdracht enkel realiseren met het oog op het versterken van de inspraak van leerlingen. De scholierenkoepel organiseert geen echte nascholing voor leerkrachten, maar ondersteunt in hogervermelde activiteiten de leerkrachten die zich als begeleider van leerlingenraden profileren.

Daarnaast vroeg u me wanneer het expertisecentrum wordt opgericht. Ik wil dit koppelen aan de evaluatie van het Participatiedecreet. Het decreet moet na drie jaar worden geëvalueerd, wat begin volgend jaar is. Ik wil de nood aan een centrum daaraan vasthangen.

**De voorzitter**: De heer Van Baelen heeft het woord.

**De heer Gilbert Van Baelen**: Mijnheer de minister, ik vraag me af waarom we aanstaande vrijdag dan met zijn allen zullen 'participeren' in dit parlement. Ik kan me niet vinden in uw antwoord op mijn laatste vraag. Ik ben het er niet mee eens dat we bij de evaluatie van het Participatiedecreet zullen nagaan of er wel nood is aan een expertisecentrum. Dit is de invulling van de self-fulfilling prophecy. Ik ben het daar absoluut niet mee eens!

U zegt dat de VSK die 100.000 euro extra besteedt aan de ondersteuning van leerlingenraden en leerlingen. Dat zou er nog aan mankeren! Er wordt totaal geen ondersteuning geboden aan de andere doelgroepen uit het Participatiedecreet.

Neen, mijnheer de minister, ik ga er niet mee akkoord om te wachten tot aan de evaluatie van het Participatiedecreet. Dat gaat in tegen de logica van het decreet. Ik stel vast dat u het decreet gewoon niet wilt uitvoeren, en dat is cru.

**De voorzitter**: De heer Tavernier heeft het woord.

**De heer Jef Tavernier**: Mijnheer de voorzitter, uw antwoord verwondert me uiteraard. Het decreet zal worden geëvalueerd na een periode waarin het maar gedeeltelijk is uitgevoerd. Het is dan toch niet mogelijk om goed te evalueren omdat er één element ontbreekt. De VSK richt zich duidelijk op een bepaalde groep en niet op het geheel van de participatie zoals opgenomen in het decreet. Dit is dan ook een onvoldoende alternatief. Het is een doekje voor het bloeden, maar volgt de geest van het decreet niet.

Mijnheer de minister, als ik het goed heb begrepen, worden er ook voor 2007 geen middelen vrijgemaakt. Eventueel kunnen die er komen bij een begrotingswijziging 2007 om te kunnen starten in het schooljaar 2007-2008. Dat is de zaak nog eens een jaar vooruitschuiven. Ik herhaal dat de evaluatie zal gebeuren over de gedeeltelijke uitvoering van het decreet. Het expertisecentrum is niet opgericht en wordt niet ondersteund.

**De voorzitter**: Het incident is gesloten.

Vlaams Parlement – 1011 Brussel – Tel. 02/552 11 11 – Fax 02/552 11 22